

**ZWIAZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
OKRĘG ŚLĄSKI**

**SPRAWOZDANIE
ZARZĄDU OKRĘGU
ŚLĄSKIEGO**

Z A R O K

1938

KATOWICE, W MARCU 1939

Przysiężenie Harcerskie ●

*Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę
Bogu i Polsce, nieść chętną pomoc bliźnim
i być posłusznym Prawu Harcerskiemu* ●

Pracownia Śląska

ZWIĄZEK HARCERSTWA POLSKIEGO
OKRĘG ŚLĄSKI

✱

SPRAWOZDANIE
ZARZĄDU OKRĘGU, KOMEND CHORĄGWI
HARCEREK I HARCERZY
ZA ROK 1938

KATOWICE, W MARCU 1939

PL 1328
1532 ep. chr. 23. V. 1938.
39

59044
1938

II

Harcerstwo stwarza dla swych członków najpiękniejsze środowisko i daje im sposobność wychowania się w tężyznie nie tylko fizycznej, ale i duchowej.

I. MOŚCICKI.

Harcerzu Polski!

Ty jesteś jak promień słońca drgający na naszych niwach. Gdziekolwiek wesóło harczysz po polskiej ziemi, wnosisz radość i nadzieję.

Czule cię każdy wita, boś szlachetny i skromny, a przy tym tak prosty, szczerzy i naturalny.

Dla innych dobry jesteś i szczodry, dla siebie umiarkowany i niemal surowy.

+ AUGUST HLOND
Prymas Polski.

Sprawozdanie

Zarządu Okręgu Śląskiego Z. H. P.

Zarząd Okręgu, uzupełniony na Walnym Zejeździe w dniu 27 marca 1938 r. do 18 osób, ukonstytuował się następująco:

Prezydium Zarządu:

Przewodniczący: Mec. Mieczysław Chmielewski, działacz,
I Wiceprzewodniczący: Marian Zawidzki,
II Wiceprzewodniczący: Janina Kraszewska,
Sekretarz: Mgr Leonard Sylwester, działacz,
Skarbnik: Inż. Aleksander Ciszewski, działacz,
Okręgowy Kierownik K. P. H.: Jan Porębski, działacz,
Komendantka Chorągwi Harcererek: Zofia Tworowska,
harcmistrzyni,
Komendant Chorągwi Harcerzy: Dr Józef Bielec, harcm.

Członkowie Zarządu:

Klementyna Bielcowa, działaczka,
Ks. Stanisław Cynar, kapelan Okręgu,
Płk. dypl. Duch (do września 1938),
Dr Włodzimierz Dąbrowski,
Dr Antoni Horawa, referent prawny,
Mgr Józef Kret, harcmistrz, referent Komisji Osobowej,
Wanda Łowińska, harcmistritzyni, referentka Wydziału
Obozów i Wycieczek,
Dr Wiktor Nechay,
Dr Leopold Obierek, referent Komisji Społecznej,

Jan Przybyła, działacz, referent prasowy i Komisji Skład-
 nicy Harcerskiej,
 Dr Karol Różycki, lekarz Okręgu,
 Jan Rzymelka,
 Ludwik Wacławek, harcmistrz.
 Płk. dypl. Duch wskutek przeniesienia służbowego nie
 brał udziału w pracach Zarządu Okręgu.

W skład Komisji Rewizyjnej weszli:

Dyr. Stanisław Jeziorowski, działacz, przewodniczący,

Józef Cofała,	
Leon Fus, hm.,	
Jan Kłoda,	członkowie,
Otton Tomala, działacz,	
Ignacy Magiera, hm.,	
Inż. Jerzy Strecker,	zastępcy.

Sąd Honorowy stanowią:

Dr Jan Zieleniewski, przewodniczący,	
Zofia Tworkowska, hm.,	
Mgr Jan Grzbiela, hm.,	członkowie,
Mgr Leon Marszałek, hm.,	
Jerzy Lis, hm.,	
Irena Kuśnierzewska, hm.,	
Mgr Marian Krzysztovczyk, phm.,	zastępcy.

Pracami specjalnymi zajmowały się następujące Komisje:
 1) Wydział K. P. H., 2) Wydział Obozów i Wycieczek, 3) Ko-
 misja Składnicy Harcerskiej, 4) Komisja Rewizyjna Składnicy
 Harcerskiej, 5) Komisja Prawno-statutowa, 6) Komisja Społecz-
 na, 7) Referat Prasowy, 8) Komisja Budowy Domu Harcerskie-
 go, 9) Komisja Finansowa, i 10) Komisja Osobowa.

Jako Delegata Zarządu Okręgu do Naczelnej Rady Har-
 cerskiej na r. 1938 wybrano dh. hm. Mgr. Józefa Kreta.

Lokalami Związku zarządzał dh. Józef Tomala.

Rok sprawozdawczy był dalszym etapem pracy planowej Z. O. nad rozwojem Harcerstwa na Śląsku. Zarząd Okręgu współdziałał z Komendami Chorałwi przy ustalaniu ogólnego planu pracy programowej, przy organizowaniu akcji letniej, przy realizowaniu założeń wychowania gospodarczego. Współpraca ta układała się harmonijnie.

Ważniejsze zagadnienia, jakimi Z. O. interesował się, omawiał względnie realizował, były następujące:

1. Utrzymywanie kontaktu z władzami harcerskimi przez stały udział delegata Z. O. w obradach Rady Naczelnej Harcerskiej i współpraca z władzami Związku.
2. Współpraca ze społeczeństwem, która polegała w znacznej mierze na pracach Wydziału Kół Przyjaciół. Dorobkiem realnym tej działalności jest opracowanie i wydanie drukiem tymczasowego regulaminu Kół Przyjaciół, który stał się podstawą pracy kół.
3. Dążenie do realizacji budowy domu harcerskiego, zapewnienie władz miejskich, że otrzyma odpowiednią parcelę w śródmieściu. Komisja opracowała zarys ogólny planu domu. Poza tym czyni się starania o zdobycie funduszu, potrzebnego na budowę.
4. Starania o uzyskanie stałych źródeł dochodu. Zarząd interesował się żywo sprawami Składnicy Harcerskiej w Katowicach, otaczał ją opieką prawną i t. d.
5. Współpraca z innymi organizacjami.

W okresie sprawozdawczym Harcerstwo Śląskie przeżywało doniosłe chwile przyłączenia do Polski Śląska Zaolziańskiego. W tej historycznej akcji Harcerstwo Śląskie wzięło czynny udział. Pierwszym żołnierzem-bojowcem polskim, poległym w walce o wolność ziemi zaolziańskiej był ś. p. harcmistrz Witold Reger.

W dniu 4 grudnia 1938 r. dokonane zostało w Katowicach w sali Sejmu Śląskiego uroczyste wcielenie harcerskich drużyn zaolziańskich do Okręgu Śląskiego Z. H. P.

Wydział Kół Przyjaciół Harcerstwa

Wydział Kół P. H. stanowili: Jan Porębski — dz., kierownik okręgowy, Janina Kraszewska, Józef Kret hm., Leonard Sylwester dz.

Opierając się na dotychczasowej pracy i poczynaniach Wydziału K. P. H., skierowanych na wprowadzenie w życie wśród członków K. P. H. zasad ideologii harcerskiej, kontynuowaliśmy dalej tę pracę, starając się poprzez Zarządy Obwodów i Kół szerzyć te zasady w życiu publicznym i prywatno-zbiorowym coraz to szerszych warstw społeczeństwa.

Dobrze zapoczątkowane zespalandie pracy starszych przez uruchomienie obwodów trzeba było jeszcze i w tym roku ściślej montować i koordynować. Nie wszędzie bowiem jeszcze uznawały Koła tę pośrednią jednostkę organizacyjną organu obwodowego za potrzebną i dobrze regulującą pracę harcerską w terenie. W wielu wypadkach trzeba było pouczać i kierować Koła z drobnymi nawet sprawami do Zarządu Obwodowego. — Z 11 w tej chwili istniejących obwodów 8 pełni należycie swoje zadania, stoi na odpowiednim poziomie hierarchicznym, dobrze współpracuje z Zarządami Kół. W 2 obwodach praca nie szła, koła realizowały swoje cele samodzielnie, bez oparcia się o Obwód i bez jego pomocy. Stan ten wynikał z nieodpowiednio dobranych jednostek kierujących. Spowodowano zmiany i uregulowano stosunki, doprowadzono do wzajemnego kontaktu i rozpoczęcia pozytywnej pracy.

Aby te i tym podobne niedociągnięcia wyrównać, aby poznać na miejscu pracę, zaniechał Wydział urządzenia jednej

wspólnej konferencji kierowniczych jednostek Obwodów i Kół, a odbywał za to odprawy w poszczególnych Obwodach przy udziale przewodniczących Kół. Tak na miejscu w szczuplejszym gronie lepiej można było poznać kierunek i poziom pracy i pouczać o konieczności współdziałania z Zarządami Obwodowymi, udzielać wskazówek i uzgadniać programy pracy. Odpraw takich odbyło się w Okręgu 8. Przeprowadził je bądź to sam kierownik, bądź też z udziałem drh. wiceprzewodn. Kraśzewskiej. Tematem odpraw, prócz zagadnień natury organizacyjnej były: sprawy powiększania sieci Kół P. H., uregulowanie gospodarki finansowej, kierowanie jak największego wysiłku na akcję obozową, sprzęt harcerski i szkolenie starszyny, zakładanie harcerskich warsztatów pracy indywidualnych i zbiorowych, wyszukiwanie i pośredniczenie w otrzymywaniu pracy przez bezrobotną młodzież harcerską. We wszystkich odprawach stawialiśmy jako dominującą dyrektywę samowystarczalność i uniezależnienie się harcerstwa pod względem gospodarczym, a opieranie budżetu harcerskiego na składkach członków współdziałających i wspierających, na imprezach i przedsiębiorstwach.

Równolegle z organizacją Kół P. H. pracują również bardzo wydutnie, choć organizacyjnie nie zupełnie zespolone z Kołami i Obwodami, sekcje dla spraw harcerskich przy Rodzinach Kolejowych.

Znalazły się tu i tam pewne niedociągnięcia, a nawet ztąmowanie pracy w kole, jednak przez osobiste zetknięcie się ze środowiskiem zlikwidowano nieharcerskie poczynania i przywrócono stan normalny.

Nie mógł Wydział K. P. H. dotąd — z przyczyn od niego niezależnych — przeprowadzić w całości prac organizacyjnych na Zaolziu, lecz kontakt został już nawiązany, wstępne przygotowania poczynione, jeden Obwód został powołany do życia na powiat frysztacki i utworzono już 4 Koła, względnie przekształcono dawne t. j. w Karwinie, Frysztacie, Orłowej i Sto-

nawie. Przyłączoną część odzyskanego terenu do powiatu cieszyńskiego oddano pod opiekę obwodu cieszyńskiego.

Jeszcze ciągle odczuwa się braki poczucia punktualności i dotrzymywania terminu, z tego powodu statystyka nasza nie jest zupełna i stuprocentowa. Opieszających nie brak także w organizacji naszych Kół i Obwodów. Mamy w ewidencji 11 Obwodów i Sekcję Okręgową przy Zarządzie Rodziny Kolejowej, tworzącą niejako samodzielny Zarząd Obwodowy i 114 Kół P. H., skupiających w sobie 8627 przyjaciół-członków współdziałających i wspierających, oraz 15 sekcji przy Rodzinach Kolejowych, wykazujących około 7500 członków przyjaciół harcerzek i harcerzy z rodzin kolejarzy, razem 141 jednostek organizacyjnych w grupie członków P. H. naszego okręgu śląskiego. Z tych sprawozdania nadesłało: 5 Obwodów, Sekcja Rodziny Kolejowej i 78 Kół Przyjaciół. Karty rejestracyjne nadesłały 74 koła. Wliczając Sekcję Rodziny Kolejowej, wywiązało się z obowiązków sprawozdawczych na 141 jednostek 99 jednostek. I te tylko uwzględnia się w zestawieniu liczbowym.

Z zestawienia statystycznego wynika, że na potrzeby harcerskie wydały Obwody i Koła 55%, na administrację, rejestrację i dziesięcinę 7%, zaś 38% to saldo na dzień 31. 12. 1938 r. Obraz gospodarki nie jest pełny, brak bowiem sprawozdania z Obwodu Pszczyńskiego i kilku innych zasobnych Kół jak: Siemianowice, Hajduki, Brzeziny, Chropaczów i inne. Podkreślić należy, że kwota subwencji, pochodzących z instytucji samorządowych i komunalnych władz powiatowych wynosiła tylko 4760 zł, co stanowi zaledwie 3,5%, zaś ofiary członków Kół wspierających, współdziałających, oraz dotacje Zarządów kopalń, zastrzeżone specjalnie dla drużyn dzieci pracowników kopalń i hut, dochodzą zaledwie do 13 230 zł, co stanowi około 12% ogólnych dochodów.

Przyjaciele, zgrupowani w Kołach, nie tylko troszczą się o stronę materialną harcerstwa, ale także skutecznie współpracują z młodzieżą, przejmują się ideologią harcerską, zżywają się organizacyjnie i dobrze realizują cele, statutem nakreślone.

Statystyka organizacyjno-gospodarcza w Obwodach i Kolach.

Siedziba obwodu	Ilość kół w obw.	Liczba członk. w obw.	Dochód całkowity	Budżet w 1938 r.			
				Subwenc. samorz. powiat.	Wydatki		
					admin. rejestr. dziesięć.	obozy	Inne potrzeby harcerskie
1. Bielsko	7	501	4 473,47	150,—	437,98	1 323,—	800,60
2. Cieszyn	4	307	25 306,53	—	20,—	600,—	—
3. Chorzów	12	790	14 270,03	2 200,—	486,79	7 963,50	2 959,42
4. Katowice m.	9	767	17 134,07	150,—	1 863,14	6 518,30	2 706,80
5. Katowice pow.	13	1 415	10 171,95	40,—	946,01	4 521,65	763,02
6. Lubliniec	4	268	3 126,14	320,—	153,20	976,68	1 035,75
7. Pszczyna	7	512	—	—	—	—	—
8. Rybnik	26	1 754	10 478,41	—	568,04	2 931,45	5 094,57
9. Świętochł	21	1 930	16 103,89	1 800,—	2 804,31	5 783,75	3 888,55
10. Tarn.Góry	6	218	1 874,51	100,—	161,17	746,—	625,15
11. Orłowa	5	164	362,—	—	—	100,—	203,10
12. Rodz.Kol.	15	7 500	15 569,78	—	—	6 822,—	8 747,78
Razem	129	16 126	118 870,78	4 760,—	7 440,64	38 286,33	26 824,74

Chciałbym, aby ruch harcerski na Śląsku stał się jednym z wielkich motorów moralnego odrodzenia społeczeństwa, a to przez kształcenie tęgich charakterów i potęgowanie ofiarności w służbie ogółu.

DR. M. GRAŻYŃSKI

Wojewoda Śląski.

Komisja Składnicy Harcerskiej

Składnica Harcerska Sp. z o. o. w Katowicach kończy swój 5-ty okres sprawozdawczy.

Przewidywania możliwości rozwoju Składnicy od założenia sprawdzają się z roku na rok. W roku sprawozdawczym podwyższono kapitał zakładowy z 10 000 zł na 22 000 zł.

Obecny stan majątkowy przedstawia się:

kapitał zakładowy	22 000,— zł
fundusz rezerwowy	2 350,50 „
fundusz na pokrycie ewent. nieścią-	
galnych pretensji	1 000,— „
pożyczka Zarządu Okręgu	9 750,96 „
reszta zysku nie podjętego za r. 1937	6 902,46 „
zysk za rok sprawozdawczy 1938 .	19 000,— „ *)
Razem	61 003,92 zł

Pięcioletni okres pracy Składnicy dał razem piękny obrót 1 023 881,29 zł. Z tej milionowej sumy przypada na rok sprawozdawczy 305 546,91 zł. Jest to zatem dalszy wzrost obrotów o równe 40% w stosunku do roku 1937.

Stałym dążeniem Składnicy było zawieranie kontaktu handlowego z coraz szerszą klientelą.

Praca dała wyniki przez stałe zwiększanie się ilości klientów. W roku sprawozdawczym odwiedziło nasz sklep 22 696 kupujących. W tej liczbie nie są objęci klienci, korzystający z umów kredytowych i przetargowych.

*) Suma podana w przybliżeniu.

Kontakt handlowy nie ograniczał się jednak na własnym sklepie, gdyż dalsi klienci kupują wyroby Składnicy w 6-ciu sklepikach harcerskich w kraju i 2-ch we Francji oraz w naszej filii w Wiedniu.

Dużą pozycją obrotów są wyroby własnych warsztatów. Wartość produkcji wynosiła 143 849,97 zł. Oznacza to wzrost około 45%. Znaczne to zwiększenie uzyskano mimo małych pomieszczeń warsztatowych często przez wykonywanie pracy na 2 zmiany.

Produkcją objęte są przeważnie mundury różnych organizacji społecznych, sportowych i pół-wojskowych, odzież ochronna i zawodowa, namioty, plandeki, pasy, różne artykuły sportowe i harcerskie.

Idąc za hasłami unarodowienia handlu i przemysłu, Składnica skłaniała wytwórnice polskie z wynikiem dodatnim do objęcia w zakres swej produkcji różnych artykułów, nabywanych przez Składnicę z rąk obcych. Ten kierunek pracy spowodował również powstawanie nowych placówek wytwórczych, prowadzonych często przez harcerzy.

Nie jesteśmy obecnie zmuszeni kupować z rąk obcych wielu artykułów jak: guzików, oczek do namiotów, haftów, oznak, czapek, stempli, gier świetlicowych, kilka gatunków materiałów bawełnianych, również wyrobów metalowych, albumów harcerskich, wyrobów emaliowanych.

W okresie akcji oswobodzenia Śląska Zaolziańskiego Składnica Harcerska wyprodukowała i dostarczyła w stosunkowo krótkim czasie 10-dniowym znaczną ilość ekwipunku dla oddziałów powstańczych wartości 41 770 zł.

W dowód uznania wysiłku pracowników, Składnica otrzymała od Komitetu następujące pismo:

Komitet Walki
o Śląsk za Olzą
Centrala:
Katowice, ul. Pocztowa 11
Telefon 361-02
Konto P. K. O. 303-700

Katowice, dn. 21. grudnia 38 r.
P. T.

Składnica Harcerska

Katowice
ul. Francuska 12

Niniejszym zaświadczamy, że Komitet podczas akcji o Śląsk za Olzą w dniach od 20 września do 2 października br. zamówił w Składnicy Harcerskiej większą ilość artykułów, które albo zostały sprowadzone przez Składnicę, albo wykonane we własnych warsztatach Składnicy.

Wszelkie dostawy, które były wykonane również i w porze nocnej, były tak pod względem jakości materiału i wykonania, jak i pod względem terminowego dostarczenia wykonane ku naszemu zadowoleniu.

Z poważaniem
pieczęć okrągła

(—) Brachaczek
sekretarz

Komitetu Walki
o Śląsk za Olzą
Centrala
w Katowicach

(—) Dr Michejda
wiceprezes

Składnica Harcerska poza podstawowym celem dania Zarządowi Okręgu zysków daje szeroką możliwość zatrudnienia harcerzy. W ostatnim roku zatrudniano stale w biurze, sklepie i warsztacie 24 pracowników i 17 pracowników chałupniczych. Na robocizną pracowników wypłacono ponad 36.000 złotych.

Kierownictwo Składnicy spoczywa w rękach dha Józefa Tomali.

Komisja Społeczna

Komisja Społeczna została powołana do życia uchwałą Zarządu Okręgu Z. H. P. dnia 30 listopada 1937 r., a prace swe oparła na Regulaminie, nadanym jej z dniem 1 lutego 1938 r.

W skład Komisji w myśl Regulaminu weszli trzej członkowie Zarządu Okręgu ZHP, a mianowicie druhowie dr Obierek, dr Nechay i Rzymelka oraz po 1 przedstawicielu Komend Harcerek i Harcerzy. Ponadto przy Komisji był czynny instruktor przysposobienia zawodowego, opłacany przez Zarząd Okręgu ze specjalnych funduszy, uzyskanych na ten cel.

Prace Komisji Społecznej szły w następujących kierunkach:

1. propagowanie wśród członków Okręgu Śląskiego ZHP konieczności kształcenia i przysposobienia zawodowego,
2. współdziałanie przy tworzeniu i prowadzeniu placówek gospodarczych harcerskich,
3. udzielanie porad handlowych, wskazówek i pomocy przy organizowaniu kursów przygotowania zawodowego,
4. staranie się o uzyskanie dla harcerzy, pozostających bez pracy, odpowiednich źródeł zarobkowych,
5. staranie się o uzyskanie dla niezamożnych harcerzy i harcerek stypendiów dla umożliwienia ukończenia rozpoczętych studiów,
6. ustalenie form pomocy finansowej harcerskim placówkom gospodarczym nowopowstającym i już istniejącym.

Jakkolwiek jest to dopiero pierwszy okres programowej pracy w tym kierunku na terenie tut. Okręgu, to jednak zdolano uzyskać pewne rezultaty, które uzasadniają konieczność istnienia tej Komisji i rozszerzenia w roku przyszłym prac na tym odcinku życia organizacyjnego.

Problemami, poruszonymi przez Komisję Społeczną, zainteresowały się bardzo żywo obie Komendy, a następnie specjalnie Kręgi Starszych Harcerzy. Problemy te omawiano na wielu odprawach.

Fakt zainteresowania się członków tymi zagadnieniami jest podstawą do rozszerzenia prac w programie harcerskim.

Równocześnie Komisja zdołała załatwić szereg spraw dla członków Z. H. P. i tak: na 45 wniesionych za pośrednictwem Komisji Społecznej podań o stypendia na rok 1938/39, zostało pozytywnie załatwionych 18.

Na zarejestrowanych pozostających bez pracy 112 harcerzy i 8 harcerek, zatrudniono 42 harcerzy i harcerek.

Porad w sprawach natury handlowej udzielono 53 osobom.

Ponadto Komisja opracowała projekt statutu dla „Harcerskiej Kasy Bezprocentowego Kredytu“, która będzie powołana do życia w roku 1939.

Celem powiązania prac Komisji z terenowymi jednostkami organizacyj, opracowano Regulamin dla Komisji Społecznych przy Zarządach Obwodowych Z. H. P. Regulamin ten zostanie wprowadzony w życie również w roku 1939.

Sekretarz Z. O.:

(—) Mgr Leonard Sylwester
działacz

Przewodniczący Z. O.:

(—) Mieczysław Chmielewski
działacz

Sprawozdanie

Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerek

Śląska Chorągiew Harcerek pracuje od czasu Jubileuszowego Zlotu Harcerek w Spale, t. j. od 1935 r. pod hasłem „Służby Polsce”. Hasło to ulegało w ostatnich latach pewnym modyfikacjom, a mianowicie w 1936/37 roku rozumiane było jako hasło „G o t o w o ś c i”, a następnie zaczęło się coraz wyraźniej przechylać w kierunku służby gospodarczej i w roku 1937/38 zostało ujęte, jako Służba Polsce przez praktyczne przygotowanie do życia”, a w roku bieżącym 1938/39 znalazło wyraz w krótkiej formułce: „Jestem pożyteczna”.

Największy wysiłek Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerek w roku 1937/38 został skierowany w kierunku rozwinięcia pracy **harcerek-wędrowniczek**, t. j. harcerek w wieku ponad lat 16.

Akcja ta polegała w pierwszym rzędzie na:

- a) zróżnicowaniu pracy harcerek ponad lat 16 od pracy harcerek w wieku lat 12 — 16,
- b) wydzieleniu jednostek organizacyjnych st. dziewcząt (zastępów organizacyjnych i drużyn st. dziewcząt) z istniejących dawnych drużyn harcerek.

Do akcji tej dążyła Komenda Chorągwi konsekwentnie przez:

- a) zwołanie, podobnie jak w poprzednim roku 1936/37 specjalnej odprawy drużynowych st. dziewcząt w okresie wiosennym (marzec 1938),

- b) odpowiednią organizację ogólnych odpraw drużynowych śląskich (jesienna odprawa dr-ych), odprawa komendantek obozowych (z podziałem na komisje wg. wieku, t. j. komisje zachow., harcerek i st. dziewcząt),
- c) wizytacje przeprowadzane przez W-ł St. Dziewcząt w terenie.

W rezultacie tej akcji Choraław Ślaska posiada największą ilość wydzielonych jednostek organizacyjnych st. dziewcząt-wędrowniczek na całą Polskę, t. j. 67 (około 1/5 jednostek org. całej chorałwi). Opisana powyżej systematyczna akcja W-łu St. Dziewcząt oraz prowadzone od paru lat próby przygotowania grona instruktorek specjalności, pozwoliły zmienić w bieżącym roku 1938/39 metody pracy i przejść zdecydowanie do następnego etapu w rozwoju Chorałwi. Jesienna odprawa drużynowych Chorałwi 1938 r. została zaprojektowana w ten sposób, że komisje zjazdu oznaczały nie poziom wieku harcerek reprezentowanych, ale ich zainteresowania pg. specjalności, t. j. komisje: gospodarcza, służby samarytańskiej, służby łączności i wychowania fizycznego.

Wydział harcerek st. dz. wędrowniczek prowadziła w ubiegłym roku dhna hm. Irena Kuśnierzewska.

Wydział H a r c e r e k zakończył w roku 1938, 2-letni Bieg Drużyn Harcerskich. Założeniem Biegu było ściślej związać pracę drużyn z programem harcerskich stopni i sprawności. Obliczenia W-łu Harcerek wykazują, że w realizacji biegu wiele drużyn zdobyło w roku sprawozdawczym 1937/38 znaczną ilość stopni harcerskich i sprawności, co znajduje odbicie w kilkakrotnym wzroście punktacji w danych drużynach.

Największy wzrost punktacji (od 200 do 500 i 800 %) wykazują drużyny hufców:

1. Knurów	5. Ruda
2. Mikołów	6. Szopienice
3. Nowy Bytom	7. Tarnowskie Góry
4. Pszczyna	

wysoką punktację, bez znacznego przyrostu — drużyny hufców: Chorzów, Katowice, Lubliniec, Rybnik.

Bieg śląskich drużyn harcerskich nauczył drużyny urozmaicać pracę i dostosowywać ją do zainteresowań i wieku młodzieży i tym samym uzgodnił wysiłki W-łu harcerek i W-łu st. dz. wędrowniczek.

Wydział Harcerek prowadziła w ubiegłym roku dhna hm. Urszula Hermachowa.

Praca zuchów. Metoda pracy zuchowej została ugruntowana w Choraławie Śląskiej już przed paru laty, praca w gromadach zuchowych polega na próbach I i II gwiazdki i sprawnościach zuchowych, założeniem których jest zrobienie z zucha radosnej i czynnej istoty. Dla pogłębienia i rozwinięcia pracy odbyło się w terenie 6 kursów dla zastępowych zuchowych. Komenda Choraławie zorganizowała 1-dniową odprawę-kurs drużynowych zuchowych oraz wakacyjny 10-dniowy obóz dla drużynowych zuchowych. Nowością w pracy były kolonie i wycieczki paru gromad wiejskich do miasta (2 kolonie pod Krakowem). Wydział Zuchowy prowadziła dhna W. Wernerówna-Kujawska, a od kwietnia 1938 r. dhna Z. Biczyskówna.

Charakterystyczną cechą dla dorobku pracy Komendy Choraławie Śląskiej jest powstanie w kwietniu 1938 r. przygotowywanego od paru lat **Wydziału Wychowania Gospodarczego.**

Zadaniem W-łu jest:

- a) organizowanie na terenie Choraławie krótkich kursów praktycznych w zakresie sprawności harcerskiej,
- b) opieka nad działem zarobkowym drużyn,
- c) umożliwienie harcerkom kształcenia się zawodowego w szkołach średnich i wyższych,
- d) umożliwienie wyszkolenia zawodowego harcerek w zakładach przemysłowo-handlowych i warsztatach rzemieślniczych,
- e) poradnictwo zawodowe,

- f) umożliwienie zdobywania samoistnych podstaw egzystencji harcerkom zawodowo wykształconym oraz pomoc w zakładaniu warsztatów rzemieślniczych i sklepów harcerskich,
- g) umożliwienie osiągnięcia zatrudnienia bezrobotnym harcerkom.

W dziale wychowania gospodarczego przeprowadzono dla grona instruktorskiego 4 konferencje, 1 kurs wyrobów galanteryjnych, 1 kurs zabawkarstwa, znaleziono zatrudnienie dla 11 harcerek.

Koniec roku szkolnego i skierowanie zainteresowań w kierunku akcji obozowej oraz służba Chorągwi w Pogotowiu Harcerek w okresie jesieni 1938 r. nie pozwoliły nowopowstałemu Wydziałowi doprowadzić do skutku szeregu zamierzonych kursów i wizytacji gospodarczych.

Z działań pracy wymienionych pod punktami a, d, f, g największe zainteresowanie wywołała wśród harcerek możliwość uzyskania pomocy w dalszym kształceniu się. Na 35 zgłoszeń 18 zostało pomyślnie załatwionych. Inne możliwości, jak tworzenie samodzielnych warsztatów harcerskich i osiągnięcie zatrudnienia dla bezrobotnych harcerek nie zastały gruntu dostatecznie przygotowanego. Z jednej strony brak inicjatywy, gotowej ponieść ryzyko uruchomienia nowego warsztatu pracy zarobkowej, z drugiej strony — brak jest wśród harcerek niezatrudnionych, poszukujących pracy, dobrych kwalifikacji, a ze strony czynników udzielających pracę — dostatecznego zaufania i bliskich kontaktów z organizacją harcerską (pracodawca — obwody KPH, KPH, hufce, drużyny i wreszcie jednostki harcerskie).

Szwalnia Komendy Chorągwi Harcerek przeznaczona do wytworu robót seryjnych, zatrudnia 6 harcerek, których zarobki wynoszą od 2.50 zł do 4.— zł dziennie. Z budżetu Szwalni zakupiono w bieżącym roku maszynę do krojenia za 675.21 zł. Obrót roczny Szwalni wyniósł 5.589,52 zł. Czysty zysk 713,11 zł. Szwalnia posiada radio, organizuje wycieczki pracowniczek do teatru i krajoznawcze.

Kierowniczką Szwalni jest dhna Maria Szylerowa.

Dorobek roku ubiegłego wykazuje, że w dziale wychowania gospodarczego młodzieży żeńskiej jest olbrzymia praca do wykonania.

Wydział Wychowania Gospodarczego objęła w Chorągwi dhna phm. Józefa Kantorówna.

Wydział Obozów rozszerzył w ub. roku swoją działalność. Praca W-łu Obozów polega na przeprowadzaniu 2-dniowej odprawy komendantek obozów, wykonaniu pracy administracyjnej przed i poobozowej, statystyki oraz przeprowadzaniu wizytacji obozów. W ubiegłym roku 1937/38 została poza tym przeprowadzona analiza wyników akcji obozowej Chorągwi Śląskiej za okres paru lat i na tej podstawie ułożone zostały wytyczne dla wizytacji obozowych, następnie w okresie jesiennym akcja letnia została omówiona w gronie hufcowych (18. IX. 38) i drużynowych na odnośnej komisji (20. XI. 38). Poza akcją obozową Wydział udzielał wycieczkom pomocy w zwiedzaniu Katowic, a mianowicie: 14-tu wycieczkom z terenu Chor. Śląskiej, 1 wycieczce z innych Chorągwi Krajowych i 1 wycieczce z Czecho-Słowacji.

Ilość obozów i kolonii naszej Chorągwi w ostatnich pięciu latach przedstawia się następująco:

Rok	Obozów	Harc. na oboz.	Dni na oboz.	Harcerko dni
1934	52	1479	1073	30 611
1935	69	1403	1411	32 219
1936	70	1508	1441	32 553
1937	74	1751	1384	38 771
1938	73	1861	1479	38 837

Następująca tabelka przedstawia wyniki tegorocznej akcji obozowej paru innych Chorągwi, w zestawieniu z akcją Chorągwi Śląskiej:

Rok 1938.

Chorągiew	Ogółem harcerek	Obozów	Harcerek na obozach	o/o
lwowska	7 413	95	4 342	58,5
wielkopolska	6 285	64	1 622	25,8
pomorska	3 000	63	1 200	40,0
warszawska	3 522	59	1 593	45,2
krakowska	6 071	54	1 023	16,8
kielecka	4 291	35	1 096	23,2
śląska	8 295	73	1 861	22,4

Cyfry powyższej tabeli wykazują, że Chorągiew Śląska stoi na II miejscu w Polsce pod względem ilości obozów zorganizowanych i ilości harcerek na obozach, jeśli jednak poddamy analizie ilość harcerek obozujących w stosunku do ilości harcerek w danej Chorągwi, to zobaczymy, że w Chorągwi warszawskiej i lwowskiej co druga harcerka obozuje, w Chorągwiach wielkopolskiej i pomorskiej, co czwarta, natomiast w Chorągwi kieleckiej i śląskiej, co piąta.

Od wielu lat Chorągiew Śląska wykazywała stały wzrost akcji obozowej, który nawet w latach kryzysu uległ nieznacznemu tylko zahamowaniu. W roku bieżącym Chorągiew Śląska utrzymała się na drugim miejscu pod względem ilości, ogólna cyfra harcerek na obozach wykazała nieznaczny wzrost. Jako wytyczne tegorocznej akcji obozowej wysunięto: zwrócenie uwagi na podstawowe, najprymitywniejsze, ale najważniejsze założenia obozów, t. j. na poziom sztuki obozowania (higiena obozu, solidność pionierki itp.) oraz na częstą kontrolę programu obozu z jego wykonaniem.

Wydział Obozów Chorągwi Śląskiej prowadzi hm. Wanda Łowińska.

Poważnym wątkiem pracy Chorągwi Śląskiej była realizacja hasła „Gotowości do służby obywatelskiej” na podstawie metod, wypracowanych w poprzednich latach. W roku 1937/38 praca ta wyrażała się w następujących momentach:

11. XI. udział drużyn hufców centralnych w Rewii w Katowicach w dniu Święta Niepodległości,

12. V. alarmowe ćwiczenia łączności całej Chorałwi,

23. — 31. V. udział Komendy i wszystkich bez wyjątku hufcowych w 3-dniowym kursie usprawnienia organizacyjnego, przeprowadzonym dla Chorałwi Śl. przez Główną Kwaterę Harcerek w Chorzowie.

Wrzesień — październik 1938 roku był wielką próbą gotowości harcerek Chorałwi Śląskiej.

Pogotowie Harcerek. Na terenie Chorałwi Śl. 21. IX. zarządzone został rozkazem Naczelniczki G. K. H. stan pogotowia. 22. IX. powołane zostały do służby przez Komentantkę Pogotowia dhnę hm. Łapińską Józefinę drużyny i zastępy starszych dziewcząt przy hufcach: cieszyńskim, buczańskim, wiślańskim, bielskim, dziedickim. Na zbiórkach drużyn pogotowia sprawdziły hufcowe gotowość i usprawnienie dziewcząt, oraz sieć alarmową: łącznikową, telefoniczną i wiciową jednostek organizacyjnych.

Zadania placówek tworzonych w miejscowościach, gdzie istniały drużyny:

1. Punkt opatrunkowo-higieniczny,
2. „ gospodarczy,
3. „ opieki nad dzieckiem,
4. „ informacyjny,
5. „ łącznikowy.

Na placówkach 3 — 5 dziewcząt sprawnych w tych dziedzinach.

Placówek: 25 w cieszyńskim, 14 w bielskim, 9 w wodzisławskim, 4 w pszczyńskim, razem placówek: 52.

Komenda Śląskiej Chorałwi Harcerek:

1. przedstawiła listę instruktoerek gotowych do działania: 14 instruktoerek samarytaństwa, 6 gospodarstwa, 5 łączności, 3 o. p. gaz., 2 terenoznawstwa, 5 administracji,

2. zorganizowała całą Choraǳiew jako rezerwę dla hufców przygranicznych,
3. zdobyła materiały i pieniądze na pogotowie,
4. zdobyła środki opatrunkowe dla 40 placówek oraz apteczki z drużyn,
5. zdobyła mapy terenu,
6. dostarczyła 10 instruktoerek objazdowych i dziewcząt na placówki,
7. wysłała w dniach od 21. IX. — 2. X. drużynowe i starsze dziewczęta hufców, bliskich pogranicza na 2-dniowe kursy sanitarne do Harcerskiego Zakładu Leczniczno-Wychowawczego w Rabsztynie,
8. pełniła stały dyżur w lokalu Komendy Choraǳi w Katowicach.

Na dzień 24. XI. zostały zwołane zbiórki alarmowe wszystkich drużyn Choraǳi Śląskiej. Meldunki o tych zbiórkach wpływały do Komendy Choraǳi szybko i sprawnie. W okresie alarmu Komenda Choraǳi dokonała przeszło 30-tu wizytacji drużyn i hufców.

Przy Komendzie powstała Komisja Pogotowia (okólniki, sieci alarmowe, ćwiczenia sprawdzające umiejętność pełnienia służby, wizytacje terenu).

3. X. udział w pogrzebie ś. p. hm. Witolda Reģera.
Likwidacja I-go okresu Pogotowia.

II Okres od 5. X. — 24. XII. 1938 r. na Zaolziu.

1. Ilość placówek: ogółem pełniło służbę na placówkach 81 harcerek z Choraǳi Śląskiej. W listopadzie, w okresie największego nasilenia pracy oświatowej było placówek 43.
2. Praca placówek: Zakres: praca nad dziećmi i młodzieżą, wpisy do szkoły polskiej, nauka zastępcza w szkole, organizacja przedszkoli, świetlice z dziećmi szkolnymi, oddzielnie z młodzieżą starszą, dożywianie, kursy języka polskiego.

3. 23. X. 10 zespołów hufców śląskich wyjechało z przedstawieniami dla ludności Zaolzia; 11. XI. zespoły w ilości 6-ciu z Śląska i innych Chorągwi Pogotowia urządziły akademie w różnych środowiskach dla kilkunastu tysięcy widzów.

12 harcerek nauczycielek przeszło z przeniesienia na Zaolzie; większa część tych instruktorek to drużynowe po próbie.

W odpowiedzi na apel Komendy Pogotowia, ogłoszony w prasie, drużyny śląskie złożyły książki i przybory sportowe na akcję Pogotowia. Zgodnie z treścią apelu przesyłki te zostały skierowane wprost do Harcerskiej Szkoły Instruktorskiej na Buczu.

W czadeckim Komenda Chorągwi Śląskiej w porozumieniu z Wojewódzkim Komitetem Pomocy Dzieciom i Młodzieży zorganizowała dożywianie dzieci w 3-ch miejscowościach. (Ogółem 360 dzieci). Akcję Pogotowia Harcerek Chorągwi Śląskiej prowadziła dhna hm. Irena Kuśnierzevska.

Wydział Organizacyjny.

Wydział organizacyjny pracował nad podniesieniem i utrwaleniem sprawności organizacyjnej pracy Komendy Chorągwi i terenu. Prowadził sekretariat Chorągwi, skarbowość, rejestrację jednostek organizacyjnych i kartotekę instruktorek. Opracowywał biuletyny i okólniki. W skład Wydziału wchodziły drużyny: Kl. Bielcowa, J. Kraszewska, St. Kowalczykówna, A. Żakówna, H. Czakonowa.

HARCERKI W LICZBACH:

Rok	Huf-ców	Dru-żyn	Gro-mad	Środowisk	Zuchów	Harcerek	Razem
1934	20	201	45	105	1639	5639	7298
1935	24	211	32	110	1353	5955	7308
1936	24	211	61	125	1425	5399	6824
1937	24	224	73	132	1657	5194	6851
1938	27	268	90	136	2076	6219	8295

Starszyzna.

Stan ilościowy starszyny Chorągwi Harcerek przedstawia się następująco:

Rok	harc-mistrzów	pod-harc.	działa-czek	druż. po próbie	druż. z zacz. próbą	Instruktorek	
						mianow.	nie mianow.
1935	23	10	1	73	81	198	44
1936	19	12	1	82	89	203	40
1937	19	18	1	110	81	226	34
1938	20	22	1	143	58	244	144

Osób pełniących funkcje kierownicze jest w r. b. 386, czyli na jedną kierowniczkę przypada około 21 dziewcząt. Jest to stan zadowalający.

Badając statystykę harcerek i starszyny z ostatnich 2 lat, obserwujemy duży wzrost harcerek — o 1444, t. j. o blisko 1500 przy jednoczesnym nieznacznym spadku drużynowych mianowanych (z 226 na 220). Rozrost liczebny Śląskiej Chorągwi Harcerek jest konsekwencją wniosków z pracy z ubiegłego roku, które znalazły wyraz w rocznym sprawozdaniu Śląskiej Chorągwi Harcerek do Zarządu Okręgu z ub. roku (str. 21).

Akcja kształceniowa w r. 1938 przedstawia się następująco.

L. p.	Typ obozu, kursu	Miejsce	Czas trwania dni	Ilość uczest-niczek	Kto organizował
1.	Letni obóz drużynowych	Janowa Dolina	21	56	Komenda Chor.
2.	Metod. kursy druż.	Bucze	21	—	Harcerska Szkoła Instr.
3.	Obóz druż. zuchów	Koniaków	14	20	Komenda Chor.
4.	Obóz druż. specjalności	Janowa Dolina	21	38	Komenda Chor.
5.	Kurs podharem.	Bucze	10	—	Harcerska Szkoła Instr.

Wobec osiągnięcia większej cyfry harcerek i zmniejszenia %-owego instruktorek mianowanych do ilości harcerek, wskaź-

nikiem na rok bieżący jest wzmożona praca nad kształceniem starszyny.

Systematyczna praca kształceniowa odbywa się przez cały rok harcerski na odprawach hufcowych i drużynowych, przyjmujących charakter całodniowych odpraw i kursów. Zastępy drużynowych przy hufcach prowadzą stałą pracę samokształceniową zarówno w dziedzinie harcerskiej, jak i ogólnej, zgodnie z założeniami programowymi Chorągwi oraz z indywidualnymi zainteresowaniami drużynowych.

ZBIÓRKI DRUŻYNY INSTRUKTORSKIEJ

Data	Czas trwania i miejsce	Temat	Kto prowadził
11. IX 1937	½ dnia w Katowicach	Program pracy Chor. i jego realizacja Program pracy druż. instruktorskiej Aktualności harc. Sprawy bieżące	hm Z. Kretowa hm O. Grzbielina
7. XI 1937	1 dzień w Uniwersytecie Wileńskim w Nie-rodzimiu	Zagadnienia współczesnej wsi Sytuacja młodzieżowa w Polsce Aktualności harcerskie Sprawy bieżące	hm J. Kret hm O. Grzbielina hm Z. Kretowa
11-12 XI.	1 ½ dnia w Wiśle	11/XII wigilia Sprawozdanie z odpraw Kom. Chor. w Warszawie Kształcenie zast. Polityka Morza Śródziemnego Aktualności harcerskie Sprawy bieżące	hm Z. Kretowa hm Z. Kretowa p. J. Kraszewska hm Z. Kretowa dz K. Bielcowa

Data	Czas trwania i miejsce	T e m a t	Kto prowadził
6. 11. 1938	1 dzień w Katowicach	Zestawienie rezultatów pracy z I-go półr. Harcerstwo, a sprawy mniejszościowe w Polsce Sprawozdanie z konferencji, organizowanej przez GKH w Rabsztynie Wnioski z odpowiedzi terenu na ankietę pt. „Czego poszukuje młodzież“ Braterstwo Skautowe — referat Braterstwo Skautowe — ćwiczenie	hm Z. Tworkowska hm O. Kordecka hm Z. Tworkowska hm Z. de Callier phm St. Kowalczykówna
27. 11. 1938	1 godz. w Katowicach	Komisja żeńska przed Walnym Zjazdem ZO Zadanie i cele W-lu Wychowania Gospodarczego	hm Z. Tworkowska
3. IV. 1938	1 dzień w Katowicach	Referat o Spółdzielczości Ćwiczenia z zakresu WF Uruchomienie kursów gosp. w terenie Aktualności Sprawy bieżące	p. Z. Fuks, — czł. Zarz. Konsumu Śląskiego dr H. Redłowa phm J. Kantorówna hm Z. Tworkowska
28—31 V. 1938	3 dni w Chorzowie	Kurs usprawnienia org. GKH. I dzień służba obywatelska harcerki II dzień usprawnienie harc. III dzień rola jednostki w kształtowaniu życia społecznego w Polsce Sprawy Chorzówi Śl.	hm I. Lewandowska phm. Kocówna hm E. Grodecka hm Z. Tworkowska

U w a g a: I i II dzień przy współudziale drużyn chorzowskich w ćwiczeniach służby i usprawnienia.

Instruktorzki Chorągwi zorganizowane były w 24 zastępy drużynowych, 5 zastępów instruktorskich i 1 drużynę instruktorską.

W zastępie harcmistrzyń przedyskutowuje się wszelkie najważniejsze sprawy Chorągwi Śląskiej i wytycza dalszą linię postępowania Komendy. Bieżące ważne sprawy podlegają decyzji Komendy ścisłej, składającej się z 7-miu osób, wyłonionej z zastępu harcmistrzyń. W skład Komendy ścisłej wchodziły w roku 1937/38 następujące drużyny hm: Z. Kretowa, Z. Tworkowska, Kl. Bielcowa, I. Kuśnierzewska, W. Werner-Kujawska, O. Kordecka, J. Chojnacka.

Pracą W-łu kierowała dhna hm. Zofia Kretowa, współpracowały: hm. Ō. Grzbielina, hm. O. Kordecka, hm. J. Chojnacka, phm. A. Kubackowa, phm. St. Kowalczykówna i p. I. Radowska.

ZAŁOŻENIA PRACY NA ROK 1938/39.

Na rok bieżący 1938/39 Chorągiew Śląska na pierwszy plan wysunęła — w dziedzinie swoich zamierzeń — Wychowanie Gospodarcze, jednakże przeżycia okresu Pogotowia Chorągwi w miesiącach jesiennych (wrzesień — grudzień) 1938 r. — przesunęły zainteresowania grona instruktorskiego i młodzieży harcerskiej w kierunku obronności kraju. Wskutek tego nastąpiło siłą rzeczy pewne rozproszenie wysiłków i pewna dwutorowość w postępowaniu, gdyż Chorągiew Śląska nie zrezygnowała równocześnie ani ze swoich zainteresowań gospodarczych, ani też z systematycznie od lat prowadzonej akcji kształcenia starszyny, która jest podstawą pracy. Jakie będą rezultaty pracy tegorocznej, wykażą najbliższe miesiące. Jedno jest pewne, że rok bieżący nacechowany jest przeżyciami, tak silnymi, że nie mają sobie równych w całym życiu niejednej harcerki a nawet instruktorki. Rok ten podniósł ogromnie postawę harcerek, zwartość żeńskiego grona instruktorskiego i jego zaufanie w siłę organizacji Harcerstwa Polskiego.

Komendantka Śląskiej Chorągwi Harcerek

(—) Zofia Tworkowska, harcmistrzyni.

Sprawozdanie

Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerzy

Rok 1938 to dalszy okres pracy nad pogłębieniem i umocnieniem ruchu harcerskiego na Śląsku. Zorganizowana w 33 hufcach a w 574 drużynach, 15-to tysięczna rzesza harcerzy, stale dąży naprzód w pracy nad sobą. Zdobywa stopnie i sprawności, urządza zbiórki, wycieczki i różne imprezy, a przede wszystkim myśli o obozach. Pewność, że dokonujemy rzeczy poważnej i wielkiej, że tyle młodzieży mamy pod swym sztandarem, że tyle urabiamy serc, pobudzała grono nasze do wysiłków, by ta chętna do pracy nad sobą młodzież znalazła w Harcerstwie stuprocentowe możliwości wyżycia się i wyrobienia na dzielnych członków społeczeństwa.

W przekonaniu, że stały rozwój organizacji musi być oparty na mocnych fundamentach, kładliśmy i w tym roku pełny wysiłek w wewnętrzną wartość naszej pracy i staraliśmy się podnosić ją pod względem organizacyjnym, programowym i metodycznym.

Spokojna praca została przerwana pamiętnymi wypadkami na Śląsku Zachodnim. Harcerstwo wzięło z zapałem udział w akcji o powrót tej ziemi do Macierzy. Główna Kwatera Harcerzy zarządziła Pogotowie Harcerzy i mianowała komendantem harcmistrza mgr Aleksandra Jamrozka, kierownika obwodowego K. P. H. w Cieszynie. Wielu harcerzy i drużyn oddało się pod komendę Pogotowia i wykonywało powierzone prace. Zarządzony werbunek ochotników wykazał, że w razie potrzeby harcerze nie wahaliby się złożyć życia za dobro wielkiej Sprawy. Zaraz w pierwszych dniach walki zginął na

posterunku ś. p. harcmistrz Witold Reger, nieustrudzony bojownik o prawa Polaków w Czecho-Słowacji. Na dowód, że Harcerstwo starało się jak najlepiej pełnić służbę, przytaczam list Dowódcy Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Śląsk” P. Gen. Bortnowskiego do komendanta Pogotowia Harcerzy:

„...Harcerstwo Cieszyńskie stanęło w pełni na stanowisku, czy to kładąc ofiarę życia jak ś. p. Reger, czy też składając ofiarę ze swej pracy, tak w czasie przygotowania do zajęcia Zaolzia, jak i w czasie zajmowania tego obszaru, jak i później w trudnych chwilach organizacji i zżywania się Zaolzia z Macierzą...”.

Przeżyliśmy podniosłe chwile przyłączenia do naszej Chorągwi hufców odzyskanych ziem. Hufców tych jest 7, a to: Bogumin, Cieszyn II, Frysztat, Jabłonków, Karwina, Orłowa i Trzynieć. Uroczyste wprowadzenie nowych drużynowych do pracy odbyło się dnia 11 grudnia 1938-go roku w czasie jesiennej odprawy kierowników pracy harcerskiej, w której wzięło udział z górą 600 instruktorów.

Stale i systematycznie staraliśmy się o szkolenie kierowników pracy. W tym roku wszyscy drużynowi uzyskali t. zw. próbę drużynowego. Komenda Chorągwi zorganizowała szereg kursów instruktorskich, w których wzięło udział 115 harcerzy. Skierowano do Harcerskiej Szkoły Instruktorskiej w Górkach Wielkich, która jest ośrodkiem szkolenia starszyny, 45 podharcistrzów, na kursy harcmistrzowskie.

Organizacyjnie praca Komendy Chorągwi była podzielona na 11 Wydziałów.

Kierownicy Wydziałów mieli zostawioną swobodę w układaniu planów pracy i wysuwaniu inicjatywy. Na zebraniach Komendy Chorągwi i w konferencjach z Komendantem koordynowano pracę zbiorową.

Obsada Wydziałów przedstawiała się w dniu 31 grudnia 1938 r. następująco:

Schemat organizacyjny Komendy Choraǳwi Harcerzy:

Komendant Choraǳwi — hm. Dr Bielec Józef,
Zastępcza Komendanta Choraǳwi — hm. Raszka Karol,
Kapelan Choraǳwi — ks. mgr Skowronek Jan,
Lekarz Choraǳwi — Dr Barański Aleksander,
Hufcowy katowicki — phm. Tendyra Paweł,
Przew. Komisji Dyscypl. — hm. Mgr Grzbiela Jan.

- I. Wydz. Ogólno-organizacyjny — kier.: hm. Karpala Julian,
Referaty: ogólny — hm. Karpala Julian,
statystyczny — phm. Sapa Stanisław,
prasowy — phm. Malcher Jerzy,
archiwum — phm. Sapa Stanisław,
książeczek służbowych — św. Jońca Alojzy,
kancelaria — h. o. Czudej Jan,
goniec — wyw. Sz wajkowski Roman.
- II. Wydz. Drużyn Zuchów — kier.: phm. Marek Alojzy,
Referaty: zast. kier. wydz. — phm. Mikuła Jan,
ref. pracy kobiet
w ruchu zuchowym — dz. Rostekowa Irena,
- III. Wydz. Drużyn Harcerzy — kier.: phm. Frydel Piotr,
Referaty: ogólny programowy — phm. Frydel Piotr,
zawiązków i wizytacji — hm. Tomanek Rudolf,
drużyn będących pod
opieką Rodziny Kolej. — h. R. Martyniak Stef.
- IV. Wydz. Drużyn Skautów — kier.: hm. Skrzek Józef,
Referaty: ogólny — Włodek Tadeusz,
- V. Wydz. Starszego Harc. — kier.: hm. Niederliński Wojciech,
Zastępcza — hm. Hnida Alojzy,
Referaty: organizacyjny — hm. Hnida Alojzy,
programowy — phm. Wolny Stanisław,
członkowie: — hm. Mgr Marszałek Leon,
— phm. ks. Mgr Jeż Ignacy,
— phm. Malcher Jerzy.
- VI. Wydział Drużyn Wodnych — kier.: phm. Morgała Wład.,

VII. Wydz. Kształc. Starszyny — kier.: hm. Kłama Ludwik,
Referaty: prób instruktorskich — hm. Kłama Ludwik,
biblioteka — h. o. Siadek Wiktor,
osobowy — dz. Małek Alojzy.

VIII. Wydział W. F. — kier.: phm. Krawczyk Wolfgang.

IX. Wydział P. W. — vacat.

X. Wydz. Obozów i Turystyki — kier.: hm. Lis Jerzy,
Referaty: ogólny — phm. Sapa Stanisław.

XI. Wydz. Gosp. Skarbowy — kier.: hm. Nowakowski Tad.,
Referaty: kasa — hm. Nowakowski Tadeusz,
księgowy — dh. Kozieł Jan,
pogłówny — h. R. Wybraniec J.,
magazyn — vacat.
współpracownik — dh. Kamieński Kazimierz.

Wydział Ogólno-Organizacyjny pracował nad usprawnieniem administracji, tak w Komendzie Chorągwi, jak i wśród drużyn. Wydział ten opracował 179 wniosków nominacyjnych, dotyczących zmian w kierownictwie drużyn, uzgodnił i przystosował do potrzeb Chorągwi zmianę toku mianowania kierowników pracy, i raport powizytacyjny hufca. Przeprowadził klasyfikację 284 drużyn harcerzy, które brały udział w etapie „trzyletniego wyścigu pracy“, zorganizowanego przez Główną Kwaterę Harcerzy. Podtrzymywał nawiązany kontakt z prasą, informując ją o ważniejszych przejawach życia Chorągwi. Zarejestrował 1712 nowych książeczek służbowych, przeprowadził 6 wizytacyj hufców i 65 wizytacyj drużyn. Kancelaria Komendy Chorągwi pracowała sprawnie nad załatwianiem spraw bieżących. Załatwiono ogółem 6.383 pism, dotyczących spraw bieżących; wysłano z górą 10.000 biuletynów. Referat statystyczny opracowywał zestawienia danych liczbowych Chorągwi.

Według tych danych organizacyjnie Chorągiew Harcerzy podzielona jest na 33 hufce. W ciągu roku sprawozdawczego zlikwidowano hufiec w Bytkowie, a drużyny przydzielono do

hufca Katowice II, a częściowo do hufca Siemianowice. Utworzono nowy hufiec w Skoczowie, obejmujący środowiska powiatu Cieszyn Wschodni. Hufiec Katowicki podzielono na 4 hufce (Katowice I, obejmujący drużyny z centrum miasta, Katowice II — Bogucice, Katowice III — Załęże i Katowice IV — Ligota). Wreszcie włączono 7 hufców z powiatów Cieszyn Zachodni i Frysztat.

Stan liczbowy Chorągwi Harcerzy ilustrują poniższe tabelki.

Stan ilościowy Chorągwi:

	1936	1937	1938
Zuchów	4 228	4 139	3 977
Harcerzy	7 095	6 984	7 812
Skautów		1 765	1 775
Starszych harcerzy	366	711	948
Kierowników pracy bez stopnia instruktorskiego	402	462	555
Instruktorzy mianowani	157	194	216
Razem:	12 248	14 255	15 283

I. Jednostki organizacyjne.

Jednostki organizacyjne w ciągu ostatnich trzech lat kształtowały się następująco:

	1936	1937	1938
Środowisk	168	148	177
Hufców	22	23	33
Drużyn zuchów	202	186	183
„ harcerzy	221	232	257
„ skautów		37	75
Kręgów starszo-harcerskich	21	42	59

Pod względem rozmieszczenia w terenie stan ilościowy jednostek organizacyjnych i młodzieży zawiera tabela poniższa.

Hufiec	Zuchów		Harcerzy		Skautów		St. harcerzy		Razem	
	dru- żyn	ilość	dru- żyn	ilość	dru- żyn	ilość	krę- gów	ilość	jedno- stek	har- cerzy
1. Bielsko	6	161	12	288	2	50	1	7	21	506*
2. Bogumin	1	25	5	128	3	107	1	10	10	270
3. Brzeziny	4	76	6	163	3	65	2	27	15	331
4. Cieszyń I	3	63	5	123	2	41	—	—	10	227
5. Cieszyń II	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—*
6. Chorzów	16	371	20	719	5	141	2	28	43	1 259
7. Frysztat	4	74	2	88	2	58	—	—	8	220
8. Imielin	3	44	7	171	1	31	—	—	11	246
9. Jabłonków	1	22	—	—	—	—	—	—	1	22
10. Janów	7	179	8	248	3	70	4	85	22	582
11. Karwina	1	12	5	182	—	—	2	37	8	231
12. Katowice I	5	105	10	403	5	117	6	94	26	719
13. Katowice II	6	148	5	200	3	64	1	12	15	424
14. Katowice III	3	74	4	136	—	—	1	24	8	234
15. Katowice IV	4	89	2	42	1	13	—	—	7	144
16. Knurów	4	122	3	93	—	—	1	21	8	236
17. Lubliniec	8	167	10	267	—	—	3	66	21	500
18. Mikołów	8	184	12	267	8	132	3	61	31	644
19. Mysłowice	6	130	9	281	1	20	2	12	18	443
20. Nowa Wieś	8	173	8	308	1	28	2	28	19	537
21. Nowy Bytom	5	118	10	410	2	113	2	41	19	682
22. Orłowa	7	145	6	152	6	182	—	—	19	479
23. Pszczyna	3	59	9	201	1	23	—	—	13	283
24. Rybnik	10	157	17	568	3	53	6	76	36	854
25. Rydułtowy	5	84	10	265	2	37	1	13	18	399
26. Siemianowice	7	151	9	311	2	44	1	15	19	521
27. Skoczów	2	35	7	133	4	44	1	9	14	221
28. Świętochłowice	11	295	9	421	2	50	8	148	30	914
29. Tarn. Góry	12	258	14	370	3	119	3	48	32	795
30. Trzynieć	4	68	4	124	—	—	—	—	8	192
31. Tychy	9	175	8	206	6	112	3	43	26	536
32. Wodzisław	3	61	11	325	2	40	2	25	18	451
33. Żory	7	152	10	219	2	21	1	18	20	410
Razem	183	3977	257	7812	75	1775	59	948	574	14 512
Kierowników pracy bez stopnia in- struktorskiego										555
Instruktorzy mia- nowani										216
Ogółem	183	3977	257	7812	75	1775	59	948	574	15 283

*) Uwzględniono w hufcu Cieszyń I.

Wydział Drużyn Zuchów pracował ściśle według wytycznych Głównej Kwatery Harcerzy. Nowe sprawności zuchowe, powiązane w cykle zabawowe, są chętnie zdobywane przez zuchów. Wydział ten musiał w bieżącym roku zwalczać trudności natury personalnej. Wskutek licznych przeniesień nauczycieli - drużynowych drużyn zuchowych, wiele jednostek zostało bez kierownictwa. Na terenie Chorałgi w ruchu zuchowym pracuje 23 kobiety, w tym cztery instruktorki i sześć nie-harcerek. Na harcerzy pasowano 850 zuchów. W 5 hufcach brak namiestników. Wydział zorganizował 4 kursy i obozy drużynowych zuchów dla 71 uczestników oraz kolonie zuchowe we własnym ośrodku zuchowym, mieszczącym się w szkole w Brennej.

Wydział Drużyn Harcerzy. W r. 1938 dokończono wydzielenia z drużyn harcerzy starszych chłopców (15—19 lat), którzy zostali zorganizowani w oddzielne zastępy lub drużyny „skautów”.

Życie drużyn harcerzy rozwija się w myśl hasła „trzyletniego wyścigu pracy”.

Klasyfikacja ich za 1 i 2 rok wyścigu przedstawia się następująco:

Drużyny	I rok	II rok
czołowe	7,1%	11,2%
przodujące	20,7%	32,4%
pracujące	36,1%	33,5%
na błędnym tropie	20,9%	16,5%
niesklasyfikowane	15,2%	6,4%

Stan osiągniętych stopni harcerskich przedstawia się następująco:

	1937	1938
harcerze bez stopni	2576 — 29,4 ⁰ / ₀	2728 — 24,4 ⁰ / ₀
młodzików	4030 — 45,9 ⁰ / ₀	4576 — 40,9 ⁰ / ₀
wywiadowców	1487 — 16,9 ⁰ / ₀	2105 — 18,8 ⁰ / ₀
ćwików	467 — 5,4 ⁰ / ₀	1073 — 9,6 ⁰ / ₀
h. o.	161 — 1,9 ⁰ / ₀	472 — 4,2 ⁰ / ₀
h. R.	41 — 0,5 ⁰ / ₀	221 — 1,9 ⁰ / ₀

Główną troską Wydziału było przeszkolenie i podniesienie ideowe kierowników pracy, to jest drużynowych i przybocznych. Wydział wystąpił z inicjatywą urządzenia w kilku ośrodkach przeszkoleniowych kursów dla drużynowych, nieposiadających próby drużynowego. Wydział opracował ramowy program kursów, powierzając prowadzenie ich hufcowym. Frekwencja na kursach była duża i rezultaty są pomyślne.

Ogólna ilość posiadanych sprawności harcerskich w dniu 1. I. 1939 r. wynosiła 13.605, w czym w ostatnim roku zdobyto 5093 sprawności. Zmniejszenie się liczby drużyn „na błędnym tropie” i niesklasyfikowanych, oraz zwiększenie się liczby wyższych stopni harcerskich i sprawności pozwala nam na stwierdzenie faktu podniesienia poziomu pracy w drużynach harcerskich.

Bardzo ważnym czynnikiem w pracy harcerskiej jest należyte wyekwipowanie drużyn w odpowiedni sprzęt.

Zestawienie pomocy i sprzętu przedstawia się następująco:

	1937	1938
bibliotek	305	319
książek	18 759	22 034
prenumerata czasopism	1 150	1 682
warsztatów	44	41
namiotów	372	469

Wydział Skautów (powołany do życia w drugiej połowie roku sprawozdawczego) kieruje pracą drużyn chłopców w wieku od lat 15—19, nazwanych skautami. Przyzwyczajenie dru-

żynowych do dotychczasowych metod pracy, brak programów, brak kierowników nowych jednostek hamowały niejednokrotnie szybką przemianą organizacyjną. Dopiero objazd wszystkich hufców, poznanie się z trudnościami drużyn, oraz wyjaśnienia na odprawach istoty programu i metody pracy wśród skautów, ożywiło robotę i nadało jej więcej rozpędu. Praca w drużynach skautowych odbywa się pod kątem samodoskonalenia się, pogotowia do służby i poszukiwania miejsca w społeczeństwie. Wskazówki do realizowania tych wytycznych ukazują się w biuletynach. Problemy bardziej żywotne omawiano na kwartalnych odprawach wszystkich referentów drużyn skautowych. Wielki nacisk kładzie się również na zorganizowanie młodzieży wiejskiej i robotniczo-rzemieślniczej w drużynach o charakterze specjalizacyjnym. Wydział projektuje w czerwcu roku bieżącego zlot skautów w Górkach Wielkich, który zobrazuje dorobek Chorągwi na odcinku skautowym.

Wydział Starszego Harcerstwa. W pracy kręgów starszoharcerskich, których liczba wzrosła z 42 do 59, wysuwa się samokształcenie i wychowanie gospodarcze. Program zjazdu starszoharcerskiego, który odbył się w dniach 25 i 26 czerwca w Blachówce (pow. tarnogórski), był poświęcony zagadnieniom gospodarczym. Dużo uwagi poświęca się w poznaniu problemów mniejszościowych, wychowaniu fizycznemu i przysposobieniu wojskowemu. W okresie przed przyłączeniem Śląska Zachodniego do Polski, kręgi zajęły postawę czynną. Postawiły do dyspozycji „Pogotowia” dużą ilość członków, których część brała czynny udział w akcji. Największy odsetek członków kręgów rekrutuje się spośród robotników i rzemieślników.

Wydział Drużyn Wodnych rejestruje przybytek 7 zastępów wodnych, a ubytek 3 drużyn, zawieszonych z powodu braku kierownictwa. Ogółem pracują w Chorągwi 2 drużyny i 10 zastępów wodnych. W Bieruniu Nowym zorganizowano II zawody kajakowe o mistrzostwo Chorągwi, do których stanęło 18 osad harcerzy. Przeszkolono na kursach żeglarskich 12 harcerzy. Drużynowy z Goczałkowic dh Tomczyk bierze

udział w rocznej wędrówce żeglarskiej harcerskiej po Oceanie Wielkim.

Współpraca drużyn wodnych z kołami L. M. i K. układa się pozytywnie.

Wydział Kształcenia Starszyny zorganizował sześć kursów teoretycznych dla kandydatów na podharcistrzów, a to w Bielsku, Brzezinach, Chorzowie, Katowicach, Lublińcu i Rybniku. Kursy ukończyło 115 uczestników. W okresie letnim urządził dwa obozy podharcistrzowskie w Nowym Bieruniu dla 57 uczestników.

Poniższa tabela obrazuje postępy w ruchu osobowym Starszyny.

Rok	harc- mistrzów	podharc- mistrzów	działaczy	R a z e m
1936	31	118	8	157
1937	50	136	8	194
1938	62	146	8	216

Wydział W. F. i P. W. (rozdzielony w ciągu roku na dwa odrębne wydziały) zorganizował zawody w tenisie stołowym o mistrzostwo Chorągwi i drugie o mistrzostwo Związku Harcerstwa Polskiego, w których nasza Chorągiew zdobyła I-sze miejsce, otrzymując nagrodę przechodnią Gł. Kw. Harcerzy. Urządzono też chorągwiane zawody pływackie i lekkoatletyczne oraz w grach sportowych.

Referat łączności posiada własną stację krótkofalową SP 3 HS. Stacja ta działa sprawnie i żywo interesuje młodzież. Wysłano 1200 kart QSL, a otrzymano tych kart 250. Posiadamy w Chorągwi 8 znaków nasłuchowych. Urządzono 2 kursy łączności i 2 kursy krótkofalarskie.

Wydział Obozów i Turystyki. Rozwój akcji obozowej najlepiej może świadczyć o żywotności i sile harcerstwa danej Chorągwi. Harcerze jako pionierzy życia obozowego starają się, by i nadal nie dać wyprzedzić się innym w pomysłowości przy

organizowaniu życia obozowego. Wydział wysunął zażądanie należytego przygotowania komendantów obozów. Prócz teoretycznego przygotowania ich w okresie wiosennym zorganizowano dwudniową odprawę pod namiotami w Rudółtowicach dla komendantów obozów. Odprawa była dobrze przygotowana i dała uczestnikom wiele korzyści. Opracowano plan wizytacji obozów. Wizytacji przeprowadzono 117. Pomoc finansowa Wojewódzkiego Komitetu Pomocy Dzieciom i Młodzieży umożliwiła wyjazd na obozy większej niż dotąd ilości młodzieży harcerskiej. Jak wykazuje poniższa tabela, zmniejszyła się w tym roku ilość obozów, a zwiększyła ilość uczestników i harcerzo-dni. Najwięcej obozów odbyło się w województwie krakowskim (73) a w szczególności na terenie powiatu nowosądeckiego 22 i żywieckiego 19. Na terenie województwa śląskiego zorganizowaliśmy 71 obozów, z czego 35 w pow. cieszyńskim, 19 w pow. pszczyńskim itd. Pozostałe obozy rozrzucone były po terenie całej Polski.

Lp.	R o d z a j a k c j i	Ilość obozów i kursów	Ilość uczestni- ków	harc. dni
1	Obozy podharcemistrzowskie	2	57	829
2	Kurs drużyn. zuchów (letni)	1	10	220
	„ „ „ (zimowy)	1	18	180
3	Obozy drużynowych zuchów	2	43	583
4	Kursy specjalne (techniczne itp.)	11	287	5 067
5	Półobozy	6	222	2 343
6	Obozy harcerskie stałe	116	2 660	50 951
7	Obozy harcerskie wędrowne	11	85	1 031
8	Kolonie harcerskie	5	103	1 350
9	Zimowiska harcerskie	6	174	1 757
10	Kolonie zuchowe (letnie)	15	379	6 237
	„ „ (zimowe)	2	43	275
11	Złoty hufców i złaz st. harc.	4	1 050	2 600
12	Wyprawy zagraniczne	3	53	1 054
Ogółem w roku 1938		185	5 184	74 477
W r. 1937 było imprez		200	3 974	63 634
W r. 1936 było imprez		145	3 078	51 427

Koszt akcji letniej przedstawia się następująco:

W p ł y w y	złote	W y d a t k i	złote
1. Opłaty uczestników	58 434,97	1. Przejazdy kolejowe	17.163,26
2. Dochody własne	4.447,85	2. Wyżywienie	67.252,36
3. „ z K. P. H.	19.756,59	3. Namioty i tereny	3.206,39
4. „ prywatne	4 058,51	4. Urządzenia obozowe	2.449,63
5. Od władz harcerskich	10.666,00	5. Opał i światło	1.745,51
6. „ państw	749,36	6. Sprzęt i książki	3.887,52
7. „ samorząd.	1.127,45	7. Płace służb.	486,95
8. „ wojsk.	30,00	8. Apteczki i lekarstwa	1.193,97
9. Inne dochody	1.770,07	9. Wydatki kancelaryjne	829,84
		10. Inne wydatki	2.825,37
	zł 101.040,80		zł 101.040,80

Nadmienić wypada, że w roku sprawozdawczym wysłaliśmy trzy drużyny poza granice kraju, w tym drużynę instruktorską na Węgry. Wymiana młodzieży skautowej węgierskiej z harcerzami polskimi przeprowadza z powodzeniem Harcerskie Koło Polsko-Węgierskie, mające swą siedzibę w Katowicach.

Kończąc to krótkie sprawozdanie dziękuję Kołom Przyjaciół Harcerstwa i Sekcji Harcerskiej Rodziny Kolejowej za pomoc, jaką przynoszą w ciągu codziennej pracy naszym drużynom.

Niezwykle życzliwy stosunek władz państwowych, wojskowych i samorządowych do naszej Organizacji przyczynia się do ułatwienia nam pracy.

Czuwaj!

Komendant Śląskiej Chorałgi Harcerzy

(—) Dr Józef Bielec

harcemistrz.

Na Wieczną Wartę odeszli:

harcerki:

Gajówna Irena

II drużyna harcerek w Lipinach, † 16. VII. 1938

harcerze:

Wodniok Norbert

krqg st. h. w Lublińcu, † 24. III. 1938

Konopka Alfred

młodzik, drużyna harcerzy im. ks. I. Skorupki
w Lublińcu, † 16. IV. 1938

Grzegorzcyk Mieczysław

młodzik, I. drużyna harcerzy im. Adama Mickiewicza
w Lublińcu, † 20. IV. 1938

Dulewski Bolesław

wywiadowca, VI drużyna harcerzy im. Adama Mickiewicza
w Siemianowicach, † 3. VII. 1938

Tomala Franciszek

ćwik, II drużyna harcerzy im. Wł. Jagiełły w Biertutowach, † 19. VII. 1938

Penkala Rudolf

ćwik, I drużyna harcerzy im. T. Kościuszki w Ustroniu,
† 29. VIII. 1938

REGER WITOLD

harcistrz, hufcowy harcerzy w Cieszynie, poległ na
Polu Chwały dnia 26. IX. 1938 pod Hryczawą, gmina
Jaworzynka, złożony na wieczny spoczynek dnia
3. X. 1938 w Cieszynie

Mazur Jan

podharcistrz, drużynowy w Nikiszowcu, † 3. XII. 1938

Matysik Paweł

podharcistrz, druž. w Siemianowicach, † 6. XII. 1938

NIECH IM TOWARZYSZY POKÓJ WIECZNY!

Sprawozdania rachunkowe

Protokół

Komisji Rewizyjnej Okręgu Śląskiego Z. H. P.

Komisja Rewizyjna Okręgu Śląskiego Z. H. P. dokonała w dniach 1, 8 i 10 marca 1939 r. przeglądu ksiąg i zbadała zgodność zapisów z dowodami oraz celowość wydatków:

Zarządu Okręgu Śląskiego Z. H. P.,

Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerek, łącznie ze Szwalnią Harcerek,

Komendy Śląskiej Chorągwi Harcerzy.

Komisja stwierdziła prawidłowość zamknięcia rocznego na dzień 31 grudnia 1938 r., jak również staranne i przejrzyste prowadzenie ksiąg, dowodów i zestawień.

Komisja Rewizyjna wnosi o udzielenie absolutorium Zarządowi Okręgu Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego.

Przewodniczący: (—) Dyr. Stanisław Jeziorowski, działacz,

Członkowie: (—) Józef Cofała,

(—) Jan Kłoda,

(—) Ignacy Magiera, hm.,

(—) Otton Tomala, działacz.

ZARZĄD OKRĘGU ŚLĄSKIEGO
Bilans zamknięcia na

STAN CZYNNY

	zł	zł
Gotówka w kasie i bankach		
w kasie	41,63	
w P. K. O.	5 583,32	
w Banku Gospodarstwa Krajowego	157,—	
w Miejskiej Kom. Kasie Oszczędności	20 068,80	25 850,75
Dłużnicy:		
bruh Tadeusz Nowakowski		
udzielona pożyczka na zakup udziału w firmie „Składnica Harcerska” Sp. z o. o. w Katowicach	zł 7.000,—	
bruh Jan Przybyła		
udzielona pożyczka na zakup udziału w firmie „Składnica Harcerska” Sp. z o. o. w Katowicach	zł 8.000,—	
bruhna Zofia Tworowska		
udzielona pożyczka na zakup udziału w firmie „Składnica Harcerska” Sp. z o. o. w Katowicach	zł 7.000,—	22 000,—
Komenda Chorągwi Harcerzy	98,25	
Komenda Chorągwi Harcererek	60,—	
bruh Paweł Twardela	80,—	
Składnica Harcerska Sp. z o. o. w Katowicach	9 866,32	32 104,57
Ruchomości:		
Urządzenie ogniska instruktorskiego w Katowicach stan wg bilansu otwarcia na 1. 1. 1938 r.	3 284,30	
Odpisy amortyzacyjne dokonane przy spisie inwentarza na dzień 31. 12. 1938 r.	205,23	3 079,07
		61 034,39

W pozycji „Pozostałości z przychodów budżetowych i pozabudżetowych” wykazanej w wysokości zł 25.850,75 mieści się kwota zł 20.068,80, stanowiąca fundusz na budowę Domu Harcerskiego.

Skarbnik Z. O. Przewodniczący Z. O.
(—) Inż. Aleksander Ciszewski (—) Mieczysław Chmielewski
działacz działacz

ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO
dzień 31 grudnia 1938 r.

STAN BIERNY

	zł	zł
Majątek Zarządu Okręgu Śląskiego Z. H. P.		
Dłużnicy	zł 32.104,57	
Wierzyciele	zł 94,65	32 009 92
Ruchomości		3 079,07
Wierzyciele:		
Naczelnictwo Zw. Harcerstwa Polskiego	79,65	
Sumy do wyjaśnienia	15,00	94,65
Pozostałości z przychodów budżetowych i pozabudżetowych 1938 r.		
przeniesienie na rok 1939		25 850,75
		61 034,39

Komisja Rewizyjna

dnia 8 marca 1939 zbadala i stwierdziła zgodność bilansu z zapisami w księgach.

(—) Dyr. St. Jeziorowski (—) Józef Cofala (—) Jan Kłoda
działacz działacz
(—) Otton Tomala
działacz

ZARZĄD OKRĘGU ŚLĄSKIEGO

Rachunek wykonania

ROZCHODY

	Preliminowano zł	Wydano zł
Budżetowe:		
1. Administracja	1 000,—	471,13
2. Lokale Zarządu Okręgu Śl. i Komend Chorągwi	2 500,—	3 357,90
3. Wydział K. P. H.	2 000,—	139,60
4. Subwencje:		
a) dla Komendy Chorągwi Harcepek	5 150,—	5 423,—
b) dla Komendy Chorągwi Harcerzy	9 550,—	8 495,—
5. Różne nieprzewidziane wydatki	1 000,—	1 338,81
6. Sumy przejściowe (przekazanie opłat rejestracyjnych do Naczelnictwa)	500,—	865,—
	21 700,—	20 090,44
Pozabudżetowe:		
Subwencje:		
dla Harcerskiej Szkoły Instr. na Buczu		2 000,—
dla Harcerskiej Szkoły Instr. na Buczu dla pogot. Harcepek		6 550,—
dla Komendy Harcepek na obozy i kolonie letnie		6 668,—
dla Komendy Harcerzy na obozy i kolonie letnie		13 332,—
Wynagrodzenie		
instruktorek i instruktorów		2 525,15
Splata długu		
w Naczelnictwie Zw. Harcerstwa Polskiego		279,66
Powstałe należności		
od Komendy Chorągwi Harcerzy		98,25
od Komendy Chorągwi Harcepek		60,—
od druha Pawła Twardeli		80,—
		31 593,06
		25 850,75
		77 534,25
Pozostałość do przeniesienia na 1939 r.		

Komisja Rewizyjna

(—) Dyr. St. Jeziorowski (—) Józef Cofała

działacz

(—) Otton Tomala

działacz

(—) Jan Kłoda

ZWIĄZKU HARCERSTWA POLSKIEGO

budżetu za rok 1938

PRZYCHODY

	Preliminowano zł	Otrzymano zł
Budżetowe:		
1. Pozostałości kasowe z 1937 r.	3 000,—	4 346,06
2. Przychody własne:		
a) Dziesięciny K. P. H.	1 500,—	875,28
b) Składki członków wspierających	950,—	631,80
c) Różne	250,—	826,35
3. Udział w zyskach Składnicy Harcerskiej	3 500,—	3 355,36
4. Subwencje	12 000,—	13 000,—
5. Sumy przejściowe (opłaty rejestr.)	500,—	865,—
	21 700,—	23 899,85
Pozabudżetowe:		
Subwencje nieprzewidziane w budżecie		52 500,—
Różne — Odsetki bankowe od wpływów niepreliminowanych		368,80
Zaliczono na rachunek „Sumy do wyjaśnienia“		15,—
Zmniejszenie należności		
w Składnicy Harcerskiej Sp. z o. o.		750,60
w Katowicach		
		77 534,25

Skarbnik Z. O.

(—) Inż. Aleksander Ciszewski
działacz

Przewodniczący Z. O.

(—) Mieczysław Chmielewski
działacz

SPRAWOZDANIE
Komendy Śląskiej Chorągwi
RACHUNEK

STAN CZYNNY

1. Gotówka		
Kasa	704,45	
P. K. O.	<u>4349,52</u>	
		5 053,97
2. Dłużnicy		3 047,43
3. Inwentarz		10 342,71
		<u>18 444,11</u>

RACHUNEK WY

WYDATKI

1. Różne: drobne	192,52	
Fundusz Bud. Powella	13,40	
Fundusz im. dhny Wierzbiańskiej	627,60	
Pogotowie Zaolz.	302,52	
Naprawa inwentarza	<u>288,36</u>	1 424,40
2. Rejestracja drużyn		345,—
3. Wizyt. i przejazdy		713,47
4. Akcja let. zim. i kursy spec.		5 409,57
5. Subw. udzielone		20,—
6. Koszty administr.		2 876,28
7. Amortyzacja		1 034,27
8. Nadwyżka wpływ. nad wyd.		5 690,77
		<u>17 513,76</u>

Komisja Rewizyjna:

(—) *Dyr. St. Jeziorowski* (—) *Józef Cofala* (—) *Otton Tomala*
działacz działacz działacz
(—) *Jan Kłoda*

KASOWE
Harcerek w dniu 31 grudnia 1938 r.
BILANSU

STAN BIERNY

1. Wierzyciele		1 971,03
2. Sumy przechodnie:		
Kalendarze Śl.		87,50
3. Sumy do wyjaśnienia		106,75
4. Amortyzacja		
z lat ub.	2068,89	
za rok bież.	<u>1034,27</u>	3 103,16
5. Majątek		13 175,67
		<u>18 444,11</u>

DATKÓW I WPŁYWÓW.

WPŁYWY

1. Poglówne		717,28
2. Subwencje:		
Zarz. Okręgu	5.428,—	
na akcję letnią	6.668,—	
Gł. Kwatery	2.231,30	
Osób trzecich	<u>1.090,—</u>	15 412,30
3. Zysk ze Składnicy		671,07
4. Zysk ze Szwalni		713,11
		<u>17 513,76</u>

Skarbniczka
(—) *Janina Kraszewska*

Komendantka
Śląskiej Chorągwi Harcerek
(—) *Zofia Tworowska*
harcemistrzyni

SPRAWOZDANIE
Komendy Śląskiej Chorałwi
RACHUNEK

STAN CZYNNY

1. Banki		1 651,67
2. Dłużnicy:		
a) Składnica Harcerska	5.613,82	
b) G. K. H. rachunek niżek	250,45	
c) Różni za akcję zimową 1938/39	1.242,08	
d) Różni	390,50	7 496,85
3. Ruchomości		4 370,66
		<u>13 519,18</u>

RACHUNEK WYDAT-

1. Wydatki:		
a) uposażenie pracown.	1.804,—	
b) ubezp. społeczne	216,57	
c) portoria	1.546,17	
d) druki (Biuletyn itp.)	2.062,65	
e) materiał biurowy	676,39	
f) konserw. inwentarza	95,36	
g) bibl., pisma, radio	202,—	
h) wizytacje	2.043,88	
i) odprawy	201,80	
j) utrzymanie samochodu	457,73	
k) różne	477,38	9 783,93
2. Akcja letnia i zimowa		16 008,36
3. Opłaty organizacyjne:		
Kontyngent GKH	4.274,55	
wpłaty drużyn	4.147,55	127,—
4. Nadwyżka wpływów		5 039,44
		<u>30 958,73</u>

Skarbnik
(—) *Tadeusz Nowakowski*
harcemistrz

Komendant Śl. Chorałwi Harcerzy
(—) *Dr Józef Bielec*
harcemistrz

KASOWE

Harcerzy w dniu 31 grudnia 1938 r.
BILANSU

STAN BIERNY

1. Wierzyciele:		
a) Gł. Kw. Harcerzy	1.464,40	
b) Pełnom. Yacht Harc. Śląskich	359,94	
c) Różni	579,90	2 404,24
2. Majątek Związku		6 075,50
3. Nadwyżka wpływów		5 039,44
		<u>13 519,18</u>

KÓW I WPŁYWÓW

Wpływy:		
a) Zarząd Okręgu		8 495,—
b) „ „ na akcję letnia		13 332,—
c) Gł. Kw. Harcerzy		5 960,—
d) Składnica Harcerska — zysk		2 876,03
e) Różni		295,70
		<u>30 958,73</u>

Komisja Rewizyjna:

(—) *Dyr. St. Jeziorowski* (—) *Józef Cofala* (—) *Ignacy Magiera*
działacz harcemistrz
(—) *Otton Tomala*
działacz

PRELIMINARZ BUDŻETOWY
Zarządu Okręgu Śląskiego Związku Harcerstwa Polskiego na rok 1939

Wpływy		Prelim. 1938 r.	Zarząd	Kom. Harce- rek	Kom. Har- cerzy	Prelim. 1939 r.	Wydatki		Prelim. 1938 r.	Zarząd	Kom. Harce- rek	Kom. Har- cerzy	Prelim. 1939 r.
Opł. organ.	Opł. rejestr.	500	800	1 000	—	1 800	Wydatki osobowe:						
	Dziśięciny	1 500	1 250	—	—	1 250	wynagrodz. personelu						
	Składki czł. wspierają- cych	950	850	—	—	850	Wydatki administr.: kancelaria						
	Pogłównie druż. żeńsk.	1 500	—	1 400	—	1 400	8 390 2 700 950 2 435 6 085						
	„ męsk.	2 500	—	—	2 500	2 500	Komorne, opal. światło, sprzątanie						
Wpływy z własn. impresz i kapita- łów	% od po- siad. papie- rów wart.	—	—	—	—	—	Wydatki rzeczowe:						
	Zysk z plac. gosp.	—	—	—	—	—	Wizytacje zjazdy przejazdy						
	Imprezy doch.	1 500	—	—	1 500	1 500	16 460 1 000 1 000 2 845 4 845						
	Zysk z pra- cowni	—	—	—	—	—	Prace wydziałów:						
	kwiatk.	—	—	200	—	200	W. F. i P. W.						
Subwencje na cele specj. (np. akcja	Zysk z szwalni	500	—	1 500	—	1 500	Kształcenie Starszyny						
	Składn. Harc.	7 200	3 500	500	3 000	7 000	— — — 1 920 1 920						
	Główna Kwa- tera na se- kretarke	2 000	—	1 600	—	1 600	Ruchomości						
	Główna Kwa- tera na se- kretarza	—	—	600	2 000	2 600	— — 500 — 500						
							do Gł. Kw. Harc.						
							Subwencje Chorągwiom:						
							Kom. Chor. Harcerek						
							— 8 660 — — 8 660						
							Kom. Chor. Harcerzy						
							— 10 500 — — 10 500						
							Subwencje z przeznacze- niem dla hufców						
							7 200 — 5 500 3 850 9 350						
							Wydatki inwestycyjne						
							1 950 — 1 550 — 1 550						

obozowa, inne prace Z. O.)	Subwencja na zatrudn. 2-ch pracow- ników	—	4 600	—	—	4 600	Jamboree na Węgrzech	—	—	3 000	—	3 000
	subwencja	12 000	19 100	5 660	10 500	35 260	Nieprzewidziane	1 000	340	—	—	340
	(sumy slu- żące do pokrycia wyd. admin.)	1 100	—	—	—	—	Pogłównie Drużyn do Głó- wnych Kwater	—	—	1 000	2 500	3 500
	Subwencje z przezn. (ofiaro- wane na cel. spec.)	—	—	3 000	—	3 000	Rejestracyjne	500	800	1 000	—	1 800
	Różne i nieprze- widziane	6 500	3 000	—	500	3 500						
		250	500	—	—	500						
		38 000	33 600	15 460	20 000	69 060						
		—	—	8 660	10 500	19 160						
pozycje wewnętrzne		—	—	6 800	9 500	49 900						
subwencja dla Chorągwi		—	—	—	—	—	pozycje wewnętrzne	—	—	—	—	19 160
		—	—	—	—	—	subwencja dla Chorągwi	—	—	—	—	49 900

Na ogólną sumę wpływów zł 46 400 *

wpływy własne stanowią zł 22 700 tj. 48,92%

subwencji państwowe zł 19 100 tj. 41,17%

samorządowe — — —

i inne zł 4 600 tj. 9,91%

Sekretarz Z. O.

Skarbnik Z. O.

Przewodniczący Z. O.

(—) Mgr L. Sylwester (—) Inż. A. Ciszewski (—) M. Chmielewski

działacz

działacz

działacz

*) bez pozostałości kasowych.

BILANS ZAMKNIĘCIA

Szwalni Komendy Chorągwi Harcererek na dzień
31 grudnia 1938 r.

STAN CZYNNY

STAN BIERNY

	zł		zł
Kasa	1 138,15	Amortyzacja za r. 1938	154,34
Dłużnicy	373,96	Zysk: z lat ub.	495,18
Inwentarz	1 543,41	Zysk z roku b.	505,10
		Majątek Komendy Chor.	1 900,90
	3 055,52		3 055,52

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW za rok 1938

STRATY

ZYSKI

	zł		zł
Koszty handlowe	611,88	Zysk z prowadz. Szwalni	1 963,51
Zysk przek. Komendzie	713,11	Procenty i zwroty składek	22,47
Dłużnicy—skreślenie sal- da Wspólnoty Interesów	1,55		
Amortyzacja inwent. 10%	154,34		
Czysty zysk	505,10		
	1 985,98		1 985,98

Skarbniczka

(—) *Janina Kraszewska*

Komendantka Śląskiej Chorągwi
Harcererek

(—) *Zofia Tworowska*
harcemistrzyni

Komisja Rewizyjna

(—) *Dyr. St. Jeziorowski*
działacz

(—) *Jan Kłoda*

(—) *Otton Tomala*
działacz

(—) *Józef Cofala*

Prawo harcerskie

1. Harcerz służy Bogu i Polsce i sumiennie spełnia swoje obowiązki.
 2. Na słowie harcerza polegać jak na Zawiszy.
 3. Harcerz jest pożyteczny i niesie pomoc bliźnim.
 4. Harcerz w każdym widzi bliźniego, a za brata uważa każdego innego harcerza.
 5. Harcerz postępuje po rycersku.
 6. Harcerz miłuje przyrodę i stara się ją poznać.
 7. Harcerz jest karny i posłuszny rodzicom i wszystkim swoim przełożonym.
 8. Harcerz jest zawsze pogodny.
 9. Harcerz jest oszczędny i ofiarny.
 10. Harcerz jest czysty w myśli, mowie i uczynkach; nie pali tytoniu i nie pije napojów alkoholowych.
-
-

59044 137163
Pracowni II

Składnica Harcerska

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością

Katowice, ul. Francuska 12

Telefon nr 30752

z własnymi warsztatami wytwórczymi dostarcza:

mundury harcerskie, strzeleckie, rezerwistów, P. W. i t. d.,

placzcze harcerskie, strzeleckie, P. C. K. itd.,
odzież ochronną i zawodową dla przemysłu,
szkół i instytucji,

namioty obozowe, turystyczne i robocze,
urządzenia sal gimnastycznych.

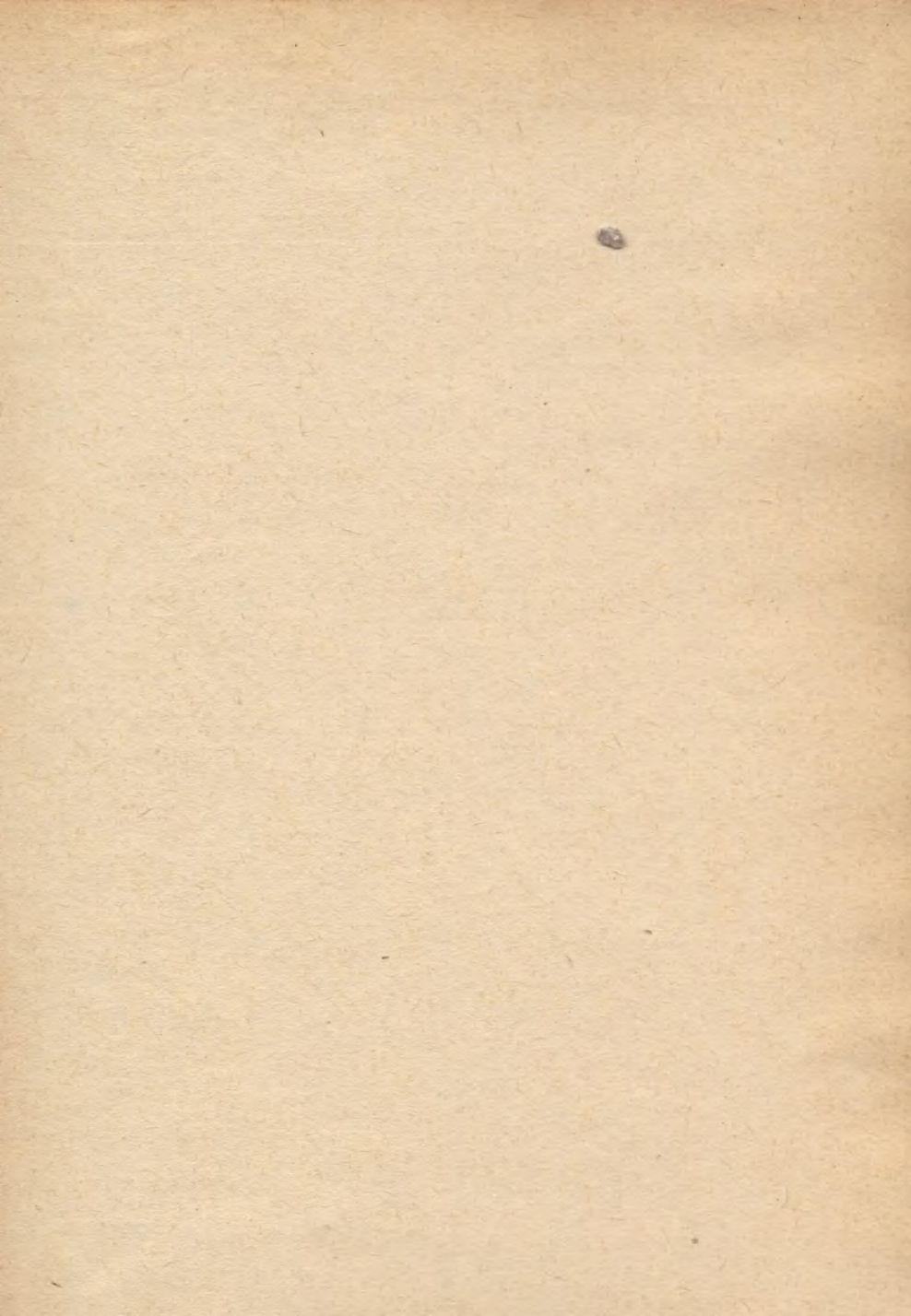
Podaje się:

Wszelkich dostaw dla przemysłu, instytucji
i zakładów państwowych.

Posiada stale na składzie:

artykuły harcerskie i obozowe,
artykuły wszelkich sportów letnich, zimowych,

przybory turystyczne, gimnastyczne,
oznaki i przybory organizacji społecznych,
gry świetlicowe.

Włocławek
1914

Biblioteka Śląska w Katowicach

Id: 0030000929870

II 54044/0/1938

SL